

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง
  - 1.1 ความหมายของการวัดผลการศึกษา
  - 1.2 ความหมายของการประเมินผลการศึกษา
  - 1.3 ความหมายของแบบทดสอบ
  - 1.4 ชนิดของแบบทดสอบ
  - 1.5 ลักษณะของแบบทดสอบที่ดี
  - 1.6 ระเบียบการประเมินผลระดับประถมศึกษา
  - 1.7 กระบวนการสร้างแบบทดสอบ
  - 1.8 การวางแผนการสร้างแบบทดสอบ
  - 1.9 การสร้างแบบทดสอบ
  - 1.10 การบริหารการสอบ
  - 1.11 การนำผลการสอบไปใช้
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการวัดผลการศึกษา

วิเชียร เกตุสิงห์ (2520 : 6) ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาว่า หมายถึงขบวนการที่ทำให้ได้มาซึ่งตัวเลข จานวน หรือปริมาณ ซึ่งจำนวนหรือปริมาณนั้น มีความหมายแทนพฤติกรรมอย่างหนึ่งหรือแทนผลงาน ที่แต่ละคน

แสดงพฤติกรรมาโต้ตอบการเร้าออกมา

ไพศาล หวังพานิช (2523 : 19) ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาไว้ว่า หมายถึงกระบวนการในการกำหนด หรือหาจำนวนปริมาณอันดับหรือรายละเอียดของคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมความสามารถของบุคคล โดยใช้เครื่องมือเป็นหลักในการวัด กระบวนการดังกล่าวจะทำให้ได้ตัวเลข หรือข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ที่ใช้แทนจำนวน และลักษณะที่วัดนั้น

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2526 : 2) ให้ความหมายว่า การวัดผลการศึกษาคือกระบวนการที่พยายามค้นหาระดับ ซึ่งแสดงถึงปริมาณของลักษณะในตัวบุคคล หรือสิ่งของ หรือเหตุการณ์

จางง พรายแย้มแข (2529 : 5) ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาไว้ว่า หมายถึงกระบวนการในการกำหนด หรือหาปริมาณแทนคุณลักษณะของสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือแทนพฤติกรรม หรือสมรรถภาพของบุคคลโดยใช้เครื่องมือช่วยในการวัด และผลของการวัดจะออกมาเป็นตัวเลข หรือคะแนนว่ามีจำนวนหรือปริมาณเท่าใด

เกษม สาทราษฎร์พิทย์ (2531 : 2) ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาว่า หมายถึงการกำหนดจำนวนหรือค่าต่าง ๆ ให้กับสิ่งของหรือปรากฏการณ์ใด ๆ อย่างมีกฎเกณฑ์ตามที่ได้ตกลงและยอมรับร่วมกัน

สุชา จันท์เอม (2533 : 191) ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาว่า หมายถึงการตรวจสอบเพื่อต้องการทราบปริมาณจำนวน หรือคุณภาพในสิ่งของหรือตัวบุคคล โดยการใช้เครื่องมือช่วย ผลของการวัดผลออกมาต้องกำหนดเป็นตัวเลข และมีหน่วยของการวัด

ครอนบาค (Cronbach. 1970 : 26) ได้ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาว่าหมายถึงการกำหนดตัวเลข หรือสัญลักษณ์เข้ากับสิ่งของ หรือเหตุการณ์ที่เป็นไปตามกฎ

มีเรนส์ และลีแมนน์ (Mehrens and Lehmann. 1973 : 6) ได้ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาว่า การวัดผลมีความหมายกว้างกว่าการทดสอบ เราอาจวัดลักษณะอื่น ๆ ของบุคคลได้ นอกจากการใช้การทดสอบ เช่น ใช้การ

สังเกต การจัดอันดับคุณภาพ หรือใช้เครื่องมืออื่น ๆ ที่จะได้รับผลออกมาเป็นจำนวนตัวเลข

จากความหมายต่าง ๆ ของการวัดผลการศึกษาพอสรุปได้ว่า การวัดผลการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการกำหนดตัวเลข หรือสัญลักษณ์ให้กับสิ่งของบุคคล หรือเหตุการณ์อย่างมีกฎเกณฑ์ โดยใช้เครื่องมือเป็นหลักในการวัด

ความหมายของการประเมินผลการศึกษา

ไพศาล หวังพานิช (2523 : 20) ให้ความหมายการประเมินผลการศึกษาว่า หมายถึงกระบวนการในการตัดสิน ตีราคา ลงสรุปเพื่อพิจารณาความเหมาะสม หรือหาคุณค่าของคุณลักษณะและพฤติกรรม เช่น ผลการเรียน ผลปฏิบัติ โดยอาศัยข้อมูล หรือรายละเอียดที่ได้จากการวัดเป็นหลัก และใช้วิจรรณภาพประกอบการพิจารณา

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2527 : 146) ให้ความหมายการประเมินผลการศึกษาว่าหมายถึง ขบวนการรวบรวมข้อมูลและเสนอข้อมูลเพื่อตัดสินใจเปลี่ยนแปลงและปรับปรุง หรือเลือกวิธีการใหม่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา

จางง พรายแยมแซ (2529 : 5) ให้ความหมายของการประเมินผลการศึกษาว่า หมายถึงกระบวนการในการตัดสินใจหรือวินิจฉัย เพื่อตีราคาหรือสรุปคุณลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือพฤติกรรมของคนใดคนหนึ่ง อย่างมีหลักเกณฑ์ โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบประกอบการพิจารณา

เกษม สาทร่ายทิพย์ (2531 : 2) ให้ความหมายของการประเมินผลการศึกษาว่า หมายถึงการตีค่า หรือกำหนดระดับคุณค่าของผลจากการวัดตามเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมายที่กำหนด

สุชา จันท์นเอ็ม (2533 : 191) ให้ความหมายของการประเมินผลการศึกษาว่า หมายถึงการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการวัดผล แล้วนำมาตัดสินคุณค่า

(Value Judgment) โดยมีหลักการที่แน่นอนว่า ผลที่ได้นั้นมีค่า ดี-เลว สูง-ต่ำ มาก-น้อย เพียงใด การตัดสินคุณค่านี้ขึ้นอยู่กับภูมิหลัง หรือพื้นฐานของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจจะประเมินค่าต่างกันได้

มีเรนส์ และลีแมนน์ (Mehrens and Lehmann. 1973 : 6) ให้ความหมายของการประเมินผลการศึกษาว่า หมายถึงการประเมินผลที่มีความหมายกว้างไกลไปกว่าการทดสอบ และการวัดผล ความหมายที่นิยมใช้กันทั่ว ๆ ไป หมายถึง การพิจารณาร่วมกันระหว่างการกระทำกับจุดประสงค์ หรืออาจหมายถึง การตัดสิน หรือขบวนการที่นำไปสู่การตัดสินเกี่ยวกับการวัดคุณค่า หรือสิ่งที่ต้องการวัด

กรอนลันด์ (Gronlund. 1976 : 6) ให้ความหมายการประเมินผลการศึกษาว่า หมายถึงกระบวนการพิจารณา และตัดสินคุณค่าอย่างมีระบบ เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนตามจุดประสงค์ของการสอน

จากความหมายของการประเมินผลการศึกษา พอสรุปได้ว่า การประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการวัดผลการศึกษา ที่จะนำไปสู่การตัดสินผลที่ได้จากการวัดอย่างมีกฎเกณฑ์

ความหมายของแบบทดสอบ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2524 : 141) ให้ความหมายของแบบทดสอบว่า หมายถึงชุดของคำถามที่สร้างอย่างมีระบบ ใช้วัดพฤติกรรมของนักเรียน อาจจะวัดทางสมอง (Cognitive Domain) ทางอารมณ์ (Affective Domain) และทางด้านของความเคลื่อนไหวทางร่างกาย (Psychomotor Domain) ก็ได้

เกษม สาทราชทิพย์ (2531 : 32) ให้ความหมายว่าแบบทดสอบ หมายถึงชุดของคำถาม รายการหรืองานใด ๆ ที่ใช้เป็นสิ่งเข้าในการกระตุ้น หรือชักนำให้ผู้ถูกสอบหรือผู้เรียนได้แสดงคุณลักษณะ คุณสมบัติ พฤติกรรมและสิ่งต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ของการทดสอบ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2531 : 101 - 102) ให้ความหมายว่า แบบทดสอบ คือชุดของสิ่งเร้า ที่นำไปใช้กระตุ้นให้บุคคลตอบสนองออกมา ชุดของสิ่งเร้านี้มักจะอยู่ในรูปของข้อความ ซึ่งอาจให้เขียนตอบ ให้แสดงพฤติกรรม ให้พูดออกมาทางวาจาก็ได้ ทำให้สามารถวัดได้ สังเกตได้ และนำไปสู่การแปลความหมายได้

ครอนบาค (Cronbach. 1970 : 21) ให้ความหมายว่า แบบทดสอบ หมายถึงกระบวนการอย่างมีระบบ วิธีใดวิธีหนึ่ง สำหรับเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป

จากความหมายของแบบทดสอบพอสรุปได้ว่า แบบทดสอบ หมายถึง ชุดของคำถามที่สร้างขึ้นมา เพื่อกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังเกต และวัดได้ออกมา

ชนิดของแบบทดสอบ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2531 : 102 - 103) ได้แบ่งชนิดของแบบทดสอบ เป็น 3 ชนิดดังนี้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับจากประสบการณ์ทั้งบวง ทั้งจากที่บ้าน และสถานการศึกษา

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้ ยังแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง และแบบทดสอบที่เป็นมาตรฐาน แบบทดสอบทั้ง 2 ประเภทนี้ จะถามเนื้อหาเหมือนกัน คือ ถามสิ่งที่คุณเรียนได้จากการเรียนการสอน ซึ่งจัดเป็นกลุ่มพฤติกรรมได้ 6 ประเภท คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

รูปแบบของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ที่นิยมใช้มี 3 รูปแบบ คือ

1.1 แบบปากเปล่า (Oral test) เป็นการทดสอบ ที่อาศัย การซักถามเป็นรายบุคคลใช้ได้ผลดี ถ้ามีผู้เข้าสอบจำนวนน้อย เพราะต้องใช้เวลา มาก ถามได้ละเอียด เพราะสามารถโต้ตอบกันได้

1.2 แบบเขียนตอบ (Paper - pencil test) เป็นการทดสอบที่เปลี่ยนแปลงมาจาก การสอบแบบปากเปล่า เนื่องจากจำนวนผู้เข้าสอบมาก และมีเวลาจำกัดแบ่งได้อีก 2 แบบ คือ

1.2.1 แบบความเรียง (Essay type) เป็นการสอบที่ให้ผู้ตอบได้รวบรวมเรียบเรียงคำพูดของตนเอง แสดงทัศนคติ และความรู้สึก ความคิด ได้อย่างมีอิสระ ภายใต้อำนาจเรื่องที่กำหนดให้ เป็นข้อสอบที่สามารถวัดพฤติกรรมด้านการสังเคราะห์ได้อย่างดี แต่มีข้อเสีย เพราะการให้คะแนนหาที่มีความเป็นปรนัยยาก

1.2.2 แบบจำกัดคำตอบ (Fixed - response type) เป็นข้อสอบ ที่มีคำตอบถูกภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดให้อย่างจำกัด ข้อสอบแบบนี้ยังแบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ

- แบบถูกผิด (True - false)
- แบบเติมคำ (Completion)
- แบบจับคู่ (Matching)
- แบบเลือกตอบ (Multiple choice)

1.3 แบบปฏิบัติ (Performance test) เป็นการทดสอบ ที่ให้ผู้สอบได้แสดงพฤติกรรมออกมา โดยการกระทำ หรือลงมือปฏิบัติจริง ๆ เช่น การทดสอบทางดนตรี ช่างกล พลศึกษา เป็นต้น

2. แบบทดสอบวัดความถนัดหรือตัวปัญญา (Aptitude test)

เป็นแบบทดสอบ ที่ใช้วัดศักยภาพระดับสูงสุดของบุคคล ว่ามีสมรรถภาพในการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด และควรเรียนด้านใด หรือทำงานด้านใด จึงจะประสบความสำเร็จอย่างดี แบบทดสอบประเภทนี้อาจแบ่งย่อยได้เป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบความถนัดในการเรียน (Scholastic aptitude test) และแบบทดสอบความถนัดจำเพาะ (Specific aptitude test) นักวัดผลแบ่งกลุ่มความถนัดเป็น 7 ด้าน คือ

2.1 ความถนัดด้านภาษา (Verbal factor)

- 2.2 ความถนัดในการใช้คำ (Word fluency factor)
- 2.3 ความถนัดด้านตัวเลข (Number factor)
- 2.4 ความถนัดด้านมิติสัมพันธ์ (Space factor)
- 2.5 ความถนัดด้านความจำ (Memory factor)
- 2.6 ความถนัดด้านการสังเกตรับรู้ (Perception factor)
- 2.7 ความถนัดด้านการใช้เหตุผล (Reasoning factor)

3. แบบทดสอบวัดความสัมพันธ์ของบุคคลต่อสังคม แบบทดสอบประเภทนี้จะวัดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ หรือการปรับตนเองของบุคคลในสังคม วัดความสนใจต่อสิ่งต่างๆ แบบทดสอบประเภทนี้ มักอยู่ในรูปของ แบบทดสอบ ถามวัดลักษณะของบุคคล เช่น แบบทดสอบความเกรงใจ แบบทดสอบคิดสร้างสรรค์ แบบสำรวจความสนใจต่าง ๆ เป็นต้น

ลักษณะของแบบทดสอบที่ดี

จางง หยายแย้มแซ (2529 : 29 - 30) ได้กล่าวว่าการสร้างแบบทดสอบที่ดี ต้องยึดหลักลักษณะ ของแบบทดสอบที่ดี 10 ประการคือ

1. ความตรง หมายถึงแบบทดสอบที่สามารถทำหน้าที่วัดสิ่งที่เราต้องการจะวัดได้อย่างถูกต้อง ตรงตามความมุ่งหมาย ความตรงอาจแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

1.1 ความตรงตามเนื้อหา หมายถึงการออกข้อทดสอบตรงตามเนื้อเรื่อง เนื้อหา วิชาที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง

1.2 ความตรงตามโครงสร้าง หมายถึงการออกข้อทดสอบที่สามารถจะวัดสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ได้ตรงตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ในจุดมุ่งหมาย

1.3 ความตรงตามสภาพ หมายถึงแบบทดสอบนั้นช่วยให้เรากะประมาณสถานภาพอันแท้จริงของเด็กในปัจจุบันได้ถูกต้องปานใด

1.4 ความตรงตามพยากรณ์ หมายถึงแบบทดสอบซึ่งให้คะแนน
ได้สอดคล้องกับผลการเรียนนในภายหน้าหรือผลสำเร็จในอนาคตของเด็ก

2. ยุติธรรม คือโจทย์คำถามไม่เปิดช่องให้เด็กฉลาดใช้ไหวพริบเดาถูก
และไม่เปิดโอกาสให้เด็กเกียจคร้านตอบได้ นั่นคือข้อทดสอบต้องครอบคลุมหลักสูตร
ทั้งเนื้อหาวิชาและสมรรถภาพสมอง

3. งามลึก คือคำถามนั้นจะไม่ถามเพียงความรู้ ความจำ หรือเนื้อหา
ความรู้ผิว ๆ ตามตำรา แต่จะถามให้เด็กนำความรู้ที่ไปวิเคราะห์ วิจัย และใช้
ในสถานการณ์จริง ๆ

4. ยั่วเย้า เป็นคำถามที่สามารถปลุกให้เด็กตื่นเต้น มีส่วนมีชน กระหายที่
จะลองสอบ

5. จำเพาะเจาะจง คือทั้งคำถามและคำตอบมุ่งถามเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
อย่างชัดเจน ไม่กำกวม ไม่ถามแบบครอบคลุมกว้าง

6. เป็นปรนัย ข้อทดสอบที่เป็นปรนัยนั้นต้องมีคุณสมบัติ 3 ประการ
ดังต่อไปนี้คือ

ต้องเข้าใจคำถามตรงกัน คือคำถามต้องชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจ
เหมือนกันหมด

ต้องตรวจให้คะแนนตรงกัน คือมีมาตรฐานการให้คะแนนเป็นหลัก
แม้ใครจะมาตรวจ ก็ต้องได้คะแนนเท่ากัน

ต้องแปลความหมายของคะแนนอย่างแจ่มชัด คือต้องบอกได้อย่าง
ถูกต้องว่าการที่เด็กได้มากได้น้อยกว่ากันนั้นเป็นเพราะเหตุใด คะแนนที่ได้นั้นต้อง
ไม่คลุมเครือ

7. มีประสิทธิภาพ คือสามารถให้คะแนนเที่ยงตรงและเชื่อถือได้มาก
ที่สุดในเวลาที่สอบน้อยที่สุด โดยเบี่ยงแรงงานและเบี่ยงเงินน้อยที่สุดด้วย

8. ยากง่ายพอเหมาะ คือข้อทดสอบแต่ละข้อมีค่าของความยากง่ายใกล้
0.50 และข้อทดสอบนั้นสามารถให้คะแนนเฉลี่ยของเด็กทั้งห้องราว ๆ 50 % ของ
คะแนนเต็ม หรือสูงกว่าเล็กน้อย

9. มีอำนาจจำแนก คือเป็นข้อทดสอบที่สามารถแยกเด็กเก่งและเด็กอ่อนออกจากกันได้จริง คือมีค่าของอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

10. ต้องเชื่อมั่นได้ คือข้อทดสอบที่สามารถให้คะแนนได้คงที่ กล่าวคือสอบกี่ครั้ง ๆ ก็ได้คะแนนพอ ๆ กันทุกครั้ง

ระเบียบการประเมินผลระดับประถมศึกษา

กรมวิชาการ (2533 : 3 - 13) กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก. 611/2533 ลงวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2533 ดังนั้นจึงมีการกำหนดระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ให้สอดคล้องกับคำสั่งดังกล่าว

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ 23 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 กระทรวงศึกษาธิการ จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2532

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วอันระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ให้ใช้ระเบียบนี้ควบคู่กับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ข้อ 5 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด 1

หลักการในการประเมินผลการเรียน

ข้อ 6 ให้โรงเรียนมีหน้าที่ประเมินผล ดัดสน และอนุมัติผลการเรียนทุกชั้น

ข้อ 7 ให้มีการประเมินผลการเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และเพื่อตัดสินผลการเรียน

ข้อ 8 ให้หน่วยงานที่ควบคุมดูแลโรงเรียนประถมศึกษา และกรมวิชาการ ตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ

หมวด 2

วิธีการประเมินผลการเรียน

ข้อ 9 การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ถือปฏิบัติดังนี้

9.1 แจ้งให้นักเรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้อวิธีการประเมินผล เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้อและเกณฑ์การผ่านกลุ่มประสบการณ์ก่อนทำการสอน

9.2 จุดประสงค์การเรียนรู้อจะต้องครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และเน้นกระบวนการ

9.3 ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน และทักษะเบื้องต้นของนักเรียน

9.4 ระหว่างภาคเรียน ให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นระยะ ๆ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้อที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น เพื่อ

พัฒนาการเรียนของนักเรียนและเพื่อประเมินผลการผ่านจุดประสงค์

9.5 เมื่อถึงปลายภาคเรียน หลังจากจบกระบวนการเรียน การสอนทุกกิจกรรมแล้ว ให้มีการประเมินผลการเรียนปลายภาค โดยให้เลือก ประเมินเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญ ให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และเน้นกระบวนการ เพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถ ตามที่กำหนดไว้ ในภาคเรียนนั้น ให้มีการประเมินผลการเรียนปลายภาคเรียนทุกภาค ทุกกลุ่ม ประสพการณ์ไว้แต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ไม่ต้องประเมินผลการเรียน ปลายภาคเรียนสุดท้าย แต่ให้เป็นการประเมินผลปลายปี

ข้อ 10 การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ตามข้อ 9.3, 9.4 และ 9.5 ถ้านักเรียนมีความรู้ความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ของ จุดประสงค์ ให้ผู้สอนวินิจฉัยหาข้อบกพร่องของนักเรียนแล้วสอนซ่อมเสริม โดยจัด การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อ 11 ให้ใช้ผลการประเมินตามข้อ 9.4 ในการตัดสินการผ่าน จุดประสงค์ในแต่ละกลุ่มประสพการณ์ และใช้ผลการประเมินปลายปีตามข้อ 9.5 ในการตัดสินผลการเรียน ของแต่ละกลุ่มประสพการณ์ เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6

ข้อ 12 การประเมินผลการเรียนตามข้อ 9.5 ให้แจ้งผลเป็นระดับ ผลการเรียน ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนดังนี้

- 4 หมายถึง ผลการเรียนดีมาก
- 3 หมายถึง ผลการเรียนดี
- 2 หมายถึง ผลการเรียนปานกลาง
- 1 หมายถึง ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
- 0 หมายถึง ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

ข้อ 13 ให้โรงเรียนแจ้งผลการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้อ ให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ และแจ้งผลการประเมินผลการเรียนปลายภาค หรือปลายปี ให้ผู้ปกครองทราบทุกครั้ง

หมวด 3

การตัดสินผลการเรียน

ข้อ 14 การพิจารณาเลื่อนชั้นเรียนทุกชั้น ให้พิจารณาจากผลการเรียน กลุ่มทักษะกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพเท่านั้น

กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ให้โรงเรียนแยกประเมินต่างหาก เพื่อศึกษา ความก้าวหน้าจากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน และไม่นำมาพิจารณาตัดสิน ผลการเรียน

ข้อ 15 เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน

นักเรียนที่จะได้รับการพิจารณาให้เลื่อนชั้นได้จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

15.1 มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมด

15.2 ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น

ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนจุดประสงค์ ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์

15.3 เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 การประเมิน

ผลการเรียนปลายปี จะต้องได้รับผลการเรียนของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ตั้งแต่ "1" ขึ้นไป

ข้อ 16 ในกรณีที่นักเรียนขาดคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งตามข้อ 15 โรงเรียน อาจใช้ดุลพินิจให้เลื่อนชั้นได้ หากพิจารณาเห็นว่า

16.1 นักเรียนมีเวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 อันเนื่องจาก สาเหตุจำเป็นหรือเหตุสุดวิสัย แต่มีคุณสมบัติอื่น ๆ ครบถ้วน

16.2 นักเรียนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ไม่ถึง ร้อยละ 60 ในกลุ่มประสบการณ์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงเล็กน้อย และเห็นว่าสามารถ สอนซ่อมเสริมได้ในปีการศึกษาถัดไป และมีคุณสมบัติข้ออื่น ๆ ครบถ้วน

16.3 เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 นักเรียนได้ ระดับผลการเรียน "0" ในกลุ่มประสบการณ์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ในการประเมินผล

การเรียนหลายปีแต่มีคุณสมบัติในข้ออื่น ๆ ดีมาก

ข้อ 17 ถ้านักเรียนไม่ได้เข้ารับการประเมินผลการเรียนหลายปี เพราะสาเหตุจำเป็นหรือเหตุสุดวิสัย โรงเรียนอาจจัดให้นักเรียนเข้ารับการประเมินผลการเรียนในหลายปีในภายหลังก็ได้ ถ้าพิจารณาเห็นว่า นักเรียนมีคุณสมบัติตามข้อ 15.1 และ 15.2 ครบถ้วน

ข้อ 18 ถ้าโรงเรียนพิจารณาเห็นว่า ในระหว่างปีนักเรียนคนใด มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก และมีวุฒิภาวะเหมาะสมที่จะเลื่อนไปเรียนชั้นสูงขึ้น ให้โรงเรียนวัดและประเมินผลด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น ถ้านักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดก็ส่งให้ไปเรียนชั้นสูงขึ้น ได้ภายในวันที่ 1 กันยายน ของปีการศึกษา นั้น

จากสาระของระเบียบดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การประเมินผลการเรียน เป็นกระบวนการต่อเนื่องของการเรียนการสอนเป็นกลไกอันที่จะปรับปรุงการเรียน ของผู้เรียนให้ดีขึ้น และบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ อีกทั้งใช้เป็นข้อมูลในการ ปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้น หรืออาจสรุปได้ว่า หลักการงานการประเมินผล การเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีหลักการอยู่ 2 ประการคือ การประเมินผลความก้าวหน้าหรือเรียกว่าการประเมิน ผลการเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (Formative Evaluation) กับ การประเมินผลรวมสรุป (Summative Evaluation)

การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนควรกระทำอย่างต่อเนื่อง หรือเมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละหน่วยย่อย เมื่อพบว่าผู้เรียนคนใดมีความสามารถ ไม่ถึงเกณฑ์ของแต่ละจุดประสงค์ ควรจะได้ศึกษาว่าผู้เรียนมีข้อบกพร่องหรือมีจุดอ่อน ในเรื่องใด แล้วจึงทำการสอนซ่อมเสริมเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง จากนั้นจึงประเมินผล อีกครั้งหนึ่ง ส่วนการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนเป็นการนำผลการประเมิน ที่ระเบียบดังกล่าวได้กำหนดไว้ว่า จะต้องพิจารณาในเรื่องใดบ้างมาตัดสิน

กระบวนการสร้างแบบทดสอบ

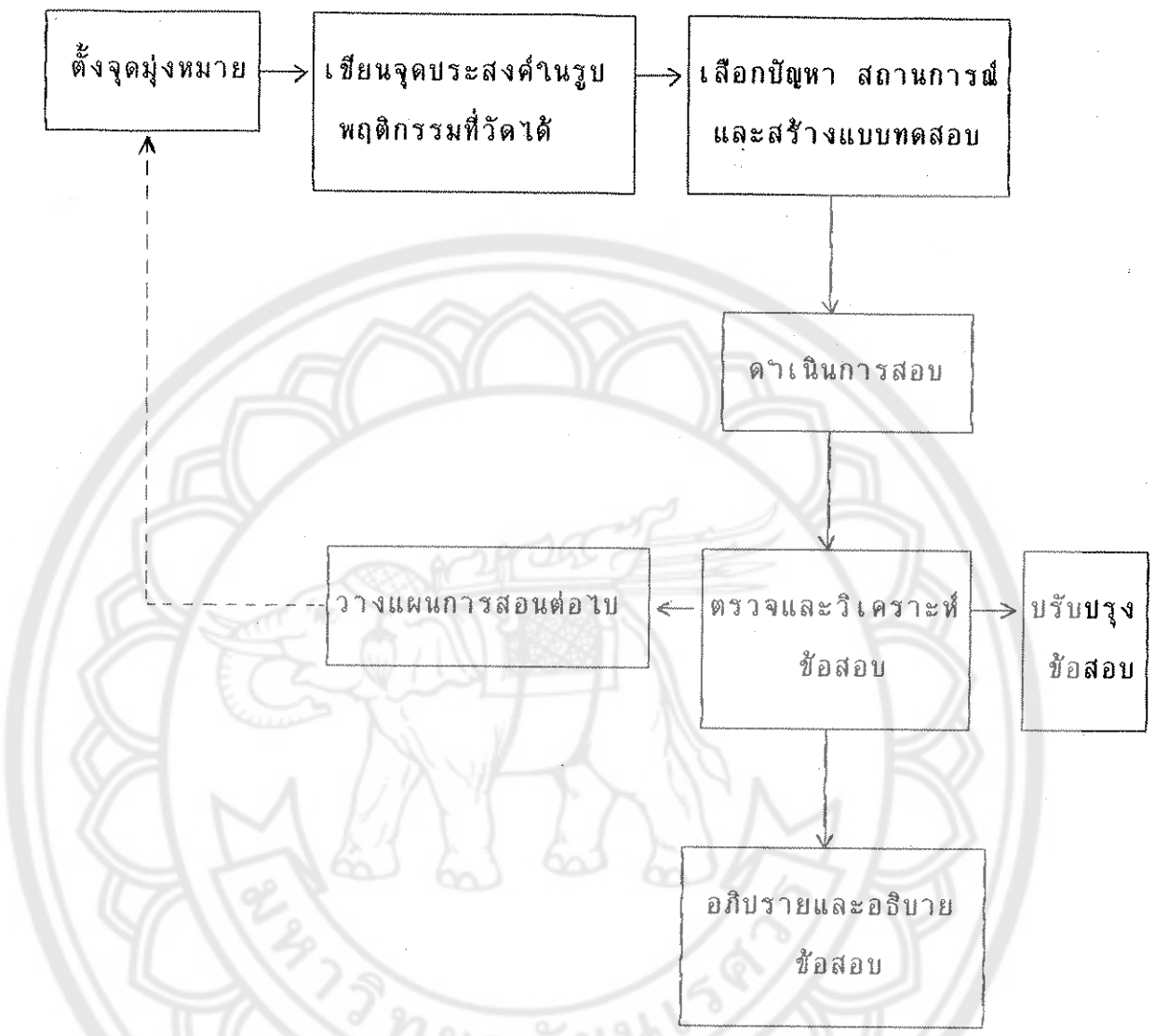
เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และ เอนกกุล กรีแสง (2522 : 54 - 55)

กล่าวถึงกระบวนการสร้างแบบทดสอบมี 4 ขั้นตอนคือ

1. การวางแผนสร้างแบบทดสอบ
  - 1.1 การตั้งจุดมุ่งหมาย
  - 1.2 การเขียนจุดประสงค์ในรูปพฤติกรรมที่วัดได้
2. การสร้างแบบทดสอบ
3. การดำเนินการสอบ
4. การประเมินผลการศึกษา
  - 4.1 การตรวจและการวิเคราะห์แบบทดสอบ
  - 4.2 การปรับปรุงข้อสอบ
  - 4.3 การอภิปรายและอธิบายข้อสอบ

กระบวนการทั้ง 4 ขั้นนี้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไม่มีสิ้นสุด

กระบวนการในการสร้างแบบทดสอบนี้ สามารถเขียนเป็นรูปแบบ (Model) ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงกระบวนการสร้างแบบทดสอบ

เตือนใจ เกตุษา (2525 : 24) กล่าวว่า การที่จะทำงานสร้างแบบทดสอบดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ครูหรือผู้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรจะดำเนินการสร้างแบบทดสอบตามขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผนการสร้างแบบทดสอบ
2. การสร้างแบบทดสอบ
3. การตรวจคุณภาพของแบบทดสอบ
4. การคัดเลือกและปรับปรุงแบบทดสอบ
5. การจัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง

กรอนลันด์ (Gronlund. 1976 : 136) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายการสอบ
2. สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร
3. เลือกชนิดของแบบทดสอบที่เหมาะสม
4. เตรียมเขียนข้อคำถาม
5. ทดลองใช้และปรับปรุง
6. ดำเนินการสอบ
7. ประเมินผลการศึกษา
8. นำผลการสอบไปใช้

ดังนั้นสรุปได้ว่ากระบวนการสร้างแบบทดสอบของครูแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผนในการสร้างแบบทดสอบ
2. การสร้างแบบสอบ
3. การบริหารการสอบ
4. การนำผลการสอบไปใช้

การวางแผนการสร้างแบบทดสอบ

เดือนใจ เกตุษา (2525 : 24 - 26) ได้กล่าวถึงการวางแผนการสร้างแบบทดสอบไว้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสอบ
  - 1.1 เพื่อใช้ในการตัดสินว่านักเรียนมีความรู้และทักษะในเรื่องที่เรียนไปแล้วมากน้อยเพียงใด
  - 1.2 เพื่อวัดความเจริญงอกงามในการเรียนรู้ของนักเรียนตามช่วงระยะเวลา
  - 1.3 เพื่อนำผลมาใช้ในการจัดลำดับความสามารถของนักเรียน
  - 1.4 เพื่อนำผลมาใช้ในการวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียน
  - 1.5 เพื่อนำผลมาใช้ในการประเมินประสิทธิภาพในการสอนของครู
  - 1.6 เพื่อใช้ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร
  - 1.7 เพื่อใช้เป็นเครื่องกระตุ้นให้นักเรียนขยันดูหนังสือ เช่น การสอบบ่อย ๆ
  - 1.8 เพื่อใช้เป็นเครื่องจูงใจนักเรียน
2. กำหนดขอบเขตของเนื้อหาวิชาที่ต้องการวัด
3. กำหนดจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสอนในกระบวนวิชาที่จะออกข้อสอบ
4. สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร

การสร้างแบบทดสอบ

ในการสร้างแบบทดสอบต้องสร้างให้สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์หลักสูตร คือ แบบทดสอบที่สร้างขึ้นจะต้องวัดครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรมที่กำหนดไว้ใน

ตารางวิเคราะห์หลักสูตร

ชวาล แพริตกุล (2516 : 143 - 144) ได้รวบรวมหลักการที่สำคัญในการสร้างข้อสอบ ดังนี้

1. ใช้ตารางวิเคราะห์หลักสูตรเป็นผู้นำทางในการออกข้อสอบ พยายามออกคำถามให้มีคะแนนหรือจำนวนข้อเป็นส่วนเดียวกับตัวเลขในตารางวิเคราะห์หลักสูตรนั้น ๆ
2. เขียนคำถามให้ตรงเข้าที่ต้องการจะวัด อย่าถามวงวน หรือถามลวง
3. คำถามต้องยากง่ายพอเหมาะกับเด็ก เรียงตามลำดับจากง่ายไปหายาก ออกข้อคำถามให้มาก ๆ ข้อ ดีกว่าน้อยข้อ และอย่าให้มีเลือก
4. ออกข้อคำถามเสร็จแล้วจงลองนึกถามตัวเองก่อนว่าจะต้องตรวจให้คะแนนตัดสินอย่างไร
5. สอบแล้วอย่าเลิกกันหรือหยุดกันแต่เพียงนั้น ต้องนำข้อสอบและคะแนนนั้นมาวิเคราะห์อีกที

อนันต์ ศรีสภา (2524 : 101 - 102) ได้ให้หลักในการสร้างแบบทดสอบว่า ในการสร้างแบบทดสอบไม่ว่าจะเป็นแบบทดสอบอัตนัยหรือปรนัยก็ตาม มีสิ่งสำคัญที่ผู้สร้างควรคำนึงถึงคือ

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอบอย่างชัดเจน ก่อนที่ครูจะสร้างแบบทดสอบชนิดใดก็ตามจำเป็นต้องกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนให้อยู่ในรูปเชิงพฤติกรรม ซึ่งสามารถจะนำไปเขียนข้อสอบได้จริง ๆ
2. เตรียมตารางวิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งจะช่วยให้การสร้างแบบทดสอบสอดคล้องกับเป้าหมายของการสอบที่กำหนดไว้
3. ภาษาที่ใช้ในข้อสอบควรชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย ไม่กำกวม
4. ควรเขียนข้อสอบแต่ละข้อลงในบัตรแต่ละใบ เพื่อช่วยให้สามารถบันทึกข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อสอบได้สะดวกและทำให้สามารถจัดเรียงตรวจทานได้ง่าย
5. เตรียมเฉลยและกำหนดคะแนนในขณะสร้างแบบทดสอบ

6. ควรสร้างแบบทดสอบให้มีจำนวนข้อมากกว่าที่ต้องการในตาราง

วิเคราะห์หลักสูตร

7. เขียนข้อสอบทันทีหลังจากสอนเนื้อหาวิชานั้นจบแล้ว

อุทุมพร จามรมาน (2532 : 53 - 63) กล่าวว่าขั้นตอนการสร้าง
เครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียนมีทั้งหมด 9 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดขอบเขต ผู้สร้างเครื่องมือต้องตอบคำถามต่อไปนี้
ก่อนคือ

1. สร้างไปทำไม
2. ใครจะเป็นผู้ตอบ
3. จะใช้เครื่องมือในกาละและเทศะอะไรบ้าง
4. ใครจะเป็นผู้ใช้เครื่องมือนี้
5. ในการใช้เครื่องมือ มีเวลาให้เท่าไร
6. ในการสร้างเครื่องมือ มีแรงงาน เวลา และเงินมากน้อย

เพียงไร

7. ต้องการให้เป็นเครื่องมือระดับมาตรฐานหรือไม่

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายในการวัดจำแนกออกเป็น

3. ด้านคือ

1. ด้านที่เกี่ยวกับสมอง
2. ด้านที่เกี่ยวกับความรู้สึก อารมณ์
3. ด้านที่เกี่ยวกับการปฏิบัติ

ขั้นที่ 3 การระบุเนื้อหาที่จะวัด

ขั้นที่ 4 การทำตารางโครงสร้าง

ขั้นที่ 5 การให้นำหนักในตารางโครงสร้าง

ขั้นที่ 6 การกำหนดประเภทของข้อ ประเภทของเครื่องมือ คะแนนรายข้อ

และจำนวนข้อ

ขั้นที่ 7 การเขียนข้อความ หลักในการเขียนข้อความก็คือ เขียนให้

สอดคล้องระหว่างเนื้อหา จุดมุ่งหมายที่วัดและประเภทของข้อความ ข้อความที่เขียนจะต้องใช้ภาษาที่ถูกต้องทั้งไวยากรณ์ ตัวสะกด

ขั้นที่ 8 การจัดทำเครื่องมือ เมื่อเขียนข้อความได้ครบถ้วนแล้วจัดเรียงข้อความตามประเภทของข้อความไว้พวกเดียวกัน แบ่งหมวดหมู่ของข้อความตามประเภท เขียนคำชี้แจง คำน่า หรือวิธีการตอบให้ชัดเจน จัดพิมพ์เป็นเครื่องมือที่สวยงาม น่าสนใจและน่าตอบ

ขั้นที่ 9 การทดลองใช้ เมื่อจัดพิมพ์เรียบร้อยแล้ว ผู้สร้างตรวจสอบเครื่องมือในด้านภาษาเป็นรายข้อความทั้งไว้ระยะหนึ่ง แล้วทดลองตอบเอง เพื่อทดสอบว่า ตนเองอ่านเข้าใจหรือไม่ ตนเองตอบใช้เวลาานเท่าไร แก้ไขปรับปรุง แล้วจึงจัดพิมพ์ตามจำนวนคนที่คาดการณ์ไว้

การเลือกกลุ่มทดลองใช้ขั้นนี้ไม่ควรใช้กลุ่มใหญ่ ควรเลือกผู้ตอบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะใช้จริง จำนวนประมาณ 5-10 คน ให้แต่ละคนตอบคำถาม จับเวลาการตอบทั้งหมด สังเกตพฤติกรรมการตอบว่ามีอาการสงสัยในข้อใด บันทึกพฤติกรรมดังกล่าว เมื่อตอบแล้วให้สัมภาษณ์ผู้ตอบว่ามีความเห็นในการตอบอย่างไร ข้อใดตอบได้ ข้อใดตอบไม่ได้ ข้อใดสงสัย ข้อใดเข้าใจยาก และข้อใดควรแก้ไข แล้วแก้ไข ปรับปรุงใหม่ จัดพิมพ์ใหม่ให้เท่ากับจำนวนที่จะใช้จริง

การตัดบางข้อทิ้ง ตลอดจนการเขียนใหม่ หรือแก้ไขปรับปรุงใหม่ ผู้สร้างต้องอิงตารางโครงสร้างเสมอ มิฉะนั้นเครื่องมือนี้จะคลาดเคลื่อนไปจากแผนที่วางไว้

การบริหารการสอบ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (2513 : 23 - 28) กล่าวถึงการบริหารการสอบโดยทั่วไปอาจแบ่งได้เป็น 3 ระยะคือ การเตรียมการก่อนสอบ วิธีปฏิบัติขณะสอบ และเมื่อสอบเสร็จแล้ว

การเตรียมการก่อนสอบ ครูควรเตรียมการในเรื่องต่อไปนี้ให้เรียบร้อยก่อนทำการสอบคือ

1. กำหนดวัตถุประสงค์ สิ่งที่จะสอบ พร้อมกับแจ้งให้นักเรียนทราบ

2. กำหนดวัน เวลาสอบ ครูควรประกาศให้นักเรียนทราบล่วงหน้า ถึงสถานที่สอบ ห้องสอบ วันเวลา และวิชาที่สอบ การสอบโดยมิให้เด็กรู้ตัวล่วงหน้า เป็นการไม่ยุติธรรม

3. ห้องสอบ ควรจัดให้มีสภาพเหมาะสมกับการสอบมากที่สุด เช่น ไม้รื้อนอบอ้าว ไม้ชื้นหรือมีดสน้ำและไม่มีเสียงอึกที่รบกวนสมาธิของผู้สอบด้วย โต๊ะ ม้านั่ง ควรมีขนาดพอเหมาะกับผู้ใช้สอบ และควรใช้โต๊ะเตี้ยตั้ง เว้นระยะ ว่างให้ห่างกันพอสมควร

4. ห้องสอบแต่ละห้องควรมีผู้ดำเนินการสอบ 1 คน ผู้ช่วยผู้ดำเนินการสอบ 1 คน การเรียงลำดับเลขที่นั่งของนักเรียนควรจัดเรียงให้ตรงตามบัญชี เรียกชื่อ หรือตามหลักการอย่างใดอย่างหนึ่ง เสมอและควรเรียงติดต่อกันไปเป็น แถว ๆ จากหน้าไปหลังแล้วจึงย้อนต่อจากหลังมาหน้าในแถวที่สอง วิธีนี้จะช่วยให้ การแจก และเก็บข้อสอบสามารถกระทำได้เร็วขึ้น

5. อุปกรณ์การสอบ ในการสอบแต่ละครั้งผู้ดำเนินการสอบจะต้อง เตรียมแบบทดสอบและกระดาษคำตอบให้มีจำนวนมากกว่าผู้เข้าสอบประมาณร้อยละ 5.00 เสมอ เพื่อเก็บสำรองไว้สำหรับเด็กบางคนที่ทำกระดาษคำตอบขาดหรือเมื่อ แบบทดสอบบางฉบับพิมพ์ไม่ชัดเจน

วิธีปฏิบัติขณะสอบ ผู้ดำเนินการสอบควรปฏิบัติดังนี้

1. พูดยืนยันว่าใจผู้เข้าสอบให้มีความกระตือรือร้นที่จะทำการสอบ อย่างเต็มความสามารถ โดยไม่ใช้วิธีการข่มขู่ หรือพูดทำสิ่งใด หรือแสดงอาการ ใด ๆ ให้นักเรียนเกิดความตื่นเต้นหรือขวิญเสียว

2. การให้คำชี้แจงหรือการอธิบายใด ๆ แก่นักเรียน จะต้องจำกัด อยู่แต่เฉพาะเท่าที่ปรากฏในคำชี้แจงของแบบทดสอบนั้น ๆ เท่านั้น ห้ามอธิบาย หรือให้ตัวอย่างอื่นใดเพิ่มเติม นอกเหนือไปจากที่ได้ทำไว้ในแบบทดสอบนั้นเป็นอันขาด นอกจากจะเป็นการอธิบายที่เกี่ยวกับวิธีการตอบ

3. ควรระวังอย่าให้นักเรียนลงมือทำก่อนเวลา

4. การเตือนเวลา ให้เตือนเพียง 2 ครั้ง คือเตือนเมื่อหมด
ครึ่งเวลาครึ่งหนึ่ง กับอีก 2 - 3 นาทีจะหมดเวลาอีกครั้งหนึ่ง

5. ในขณะที่นักเรียนลงมือทำ ผู้คุมสอบไม่ควรเดินพลุกพล่าน
ทำให้เกิดเสียงน่ำรำคาญ

6. การยื่นคุมสอบ ควรยื่นที่มุมห้องหน้าชั้นจะช่วยให้มองเห็น
นักเรียนได้ทั่ว

7. ถ้ามีนักเรียนยกมือถามระหว่างการสอบ ผู้คุมสอบควรให้ความ
ช่วยเหลือตามกรณี แต่จะต้องไม่พูดอธิบายอะไรเพิ่มเติมในระหว่างการสอบ

8. ในกรณีที่เด็กแสดงอาการทุจริต ผู้คุมสอบไม่ควรเอะอะขึ้น
ในขณะที่สอบแต่ควรแก้ไขโดยละม่อม ถ้าเด็กยังกล้าทำซ้ำอีกก็ควรนำมาลงโทษ
ภายหลังการสอบเสร็จแล้ว

วิธีปฏิบัติเมื่อหมดเวลาสอบ

1. สั่งให้นักเรียนวางดินสอ หรือปากกา หยุดทำทันที

2. การส่งคำตอบ ควรให้นักเรียนเอากระดาษคำตอบสอดไว้

ในฉบับคำถามแล้วผู้คุมสอบเดินเก็บไปตามลำดับ

3. เมื่อเสร็จสิ้นการสอบแล้ว เป็นหน้าที่ของผู้คุมสอบที่จะต้องตรวจ
นับจำนวนแผ่นของแบบสอบเป็นราย ๆ ไป พร้อมกับจำนวนกระดาษคำตอบ เสร็จแล้ว
จึงรวบรวมกระดาษคำตอบเข้าเป็นปึก เป็นรายวิชาเพื่อส่งไปตรวจ ส่วนแบบทดสอบ
นั้นก็ให้บรรจุใส่ซองนำไปเก็บไว้ในที่ปลอดภัยต่อไป

การนำผลการสอบไปใช้

เดือนใจ เกตุษา (2525 : 5 - 8) กล่าวถึงการนำผลการสอบไปใช้
ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการเรียนการสอน เป็นการนำเอาผลการสอบไปใช้ให้เป็น
ประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนคือ

1.1 ใช้จัดตำแหน่ง

1.2 ใช้วินิจฉัย

1.3 ใช้เปรียบเทียบ

2. ด้านการแนะแนว การวัดผลมีบทบาทสำคัญต่อการแนะแนวดังนี้

2.1 การรายงานความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน

ให้ผู้ปกครองทราบ

2.2 ช่วยให้เห็นภาพของตนเองได้แจ่มชัดยิ่งขึ้น เห็นความสามารถ และความถนัดของตนเอง ทำให้เข้าใจตนเองยิ่งขึ้น

2.3 ผลจากการสอบจะช่วยในการตัดสินใจเลือกอาชีพหรือวิชาเรียนของเด็ก

2.4 ผลจากการสอบจะช่วยทำให้ครูแนะแนวเข้าใจถึงผลปัญหาของเด็กแต่ละคนได้

3. ด้านการบริหาร ผลของการสอบสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในด้านการบริหารดังนี้

3.1 นำผลที่ได้จากการสอบไปช่วยพิจารณาจัดห้องเรียนว่าควรจัดอย่างไรจึงจะส่งผลในด้านการศึกษาได้ดีที่สุด

3.2 ช่วยในการจัดเด็กที่ย้ายมาจากโรงเรียนอื่นเข้าชั้นเรียนว่าควรจะจัดให้เข้าเรียนห้องไหนจึงจะดี จึงจะเหมาะสมกับความสามารถที่แท้จริงของเด็ก

3.3 ช่วยในการจัดกลุ่มประเภทเด็กพิเศษ เช่นพวกกลุ่มเรียนช้าหรือกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ

3.4 การประเมินค่า หรือตีราคาการศึกษาเป็นส่วนรวมว่าหลักสูตรหรือวิธีสอนนี้เหมาะสม หรือได้มาตรฐานตามที่กระทรวงกำหนดไว้หรือไม่

จากการศึกษาเอกสารสรุปได้ว่า การที่จะให้งานสร้างแบบทดสอบดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรจะดำเนินการตามขั้นตอน และตามหลักการสร้างแบบทดสอบที่ดี เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่มีคุณภาพเชื่อถือได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประสิทธิ์ สวัสดิ์ประดิษฐ์ (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการ และ ปัญหาในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของครูในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่ทำการสอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ปีการศึกษา 2526 จำนวน 120 คน โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการและปัญหาในการสร้างแบบสอบและแบบสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการวัดผลและประเมินผล การศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูเตรียมตารางวิเคราะห์หลักสูตรในการสร้างแบบทดสอบเป็นบางครั้ง ครูสร้างแบบทดสอบโดยอาศัยแผนการสอนและคัดเลือกข้อสอบเก่าและสร้างขึ้นใหม่เพิ่มเติม โดยใช้สำนักงานกลุ่มเป็นที่จัดสร้างแบบทดสอบ ครูตรวจสอบข้อสอบด้วยตนเอง แล้วนำผลการสอบแต่ละครั้งมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

2. ครูที่ทำการสอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประสบปัญหาด้านการวางแผนในการสร้างแบบทดสอบ และด้านการบริหารการสอนมากกว่าครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการวัดผลและประเมินผลการศึกษาไม่แตกต่างกัน คืออยู่ในระดับปานกลาง

3. ครูที่ทำการสอนในกลุ่มโรงเรียนขนาดต่างกันประสบปัญหาในกระบวนการสร้างแบบทดสอบทุกด้านไม่แตกต่างกัน และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการวัดผลและประเมินผลการศึกษาไม่แตกต่างกัน

มนตรี อนันตรักษ์ (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเฉพาะกรณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเข้าไปสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเป็นเวลา 8 เดือนในโรงเรียนขนาดกลาง ในชนบทแห่งหนึ่ง ผลการวิจัยพบว่า ครูมีการประเมินผลการเรียน 3 ลักษณะ คือการประเมินผลการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การประเมินผลปลายภาคเรียน และการประเมินผลเพื่อตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน วิธีที่ครู

นิยมใช้ในการประเมินผลการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ คือการสังเกต พฤติกรรมของผู้เรียน การทดสอบด้วยแบบทดสอบ และจากผลการปฏิบัติงานส่วนการ ประเมินผลอีก 2 แบบเป็นการประเมินด้วยแบบทดสอบ สภาพการประเมินผล ไม่ สอดคล้องกับหลักการของการประเมินผลการเรียน เพราะไม่ได้มุ่งประเมินเพื่อ ปรับปรุงการเรียนการสอนแต่เป็นการประเมินเพื่อเตรียมให้ผู้บริหารตรวจสอบ ในด้านการใช้แบบทดสอบ ยังขาดระบบ และวิธีการในการดำเนินการสอบที่ดี

สุทธิพรณ ไชยวงศ์ (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความเข้าใจ และวิธีการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเขตการศึกษา 8 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู านโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 จำนวน 218 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ กับไม่มีประสบการณ์ทางการ วดผลประเมินผลมีความเข้าใจ มีวิธีการปฏิบัติ และมีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบ การประเมินผลการเรียนไม่แตกต่างกัน ครูที่มีลักษณะประสบการณ์ทางการ วดผล ต่างกันมีความเข้าใจและวิธีการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน ไม่แตกต่างกัน แต่มีปัญหในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่องการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำ ของการผ่านจุดประสงค์กับการให้ระดับผลการเรียน (เกรด) และแตกต่างกันที่ ระดับ .05 ในเรื่องขาดความรู้และทักษะในการวางแผนการประเมินผลปลายภาค เรียน ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกันมีวิธีปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล การเรียนไม่แตกต่างกัน แต่มีปัญหในการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ในเรื่อง ปริมาณเอกสาร และตำรา เพื่อใช้ศึกษาด้านการประเมินผล และแตกต่างกันที่ระดับ .05 ในเรื่องการเลือกวิธีประเมินผลที่เหมาะสมกับสิ่งที่จะ ประเมิน วิธีการในการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน วิธีการประเมินผล ปลายภาคเรียน และเวลาสำหรับสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผล

ละออ ด้านพิษณุพันธ์ (2535) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 272 คน เป็นครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร จำนวน 58 คน เป็นครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ จำนวน 214 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน สูงกว่าครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร และครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ มีผลการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร และครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ มีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร มีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนน้อยกว่าครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในปัญหาเรื่องปริมาณของวัสดุสำหรับสร้างเครื่องมือประเมินผล ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนของครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมีความสัมพันธ์กันดังนี้

5.1 ความรู้ความเข้าใจกับผลการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r_{xy} = 0.22$) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2 ความรู้ความเข้าใจกับปัญหาในการปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กัน

ในทางลบ ($r_{xy} = -0.23$) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ผลการปฏิบัติกับปัญหาในการปฏิบัติ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

($r_{xy} = -0.17$)

6. ความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจ ปัญหา และผลการปฏิบัติ ตามระเบียบการประเมินผลการเรียนของครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กันดังนี้

6.1 ความรู้ความเข้าใจกับผลการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ($r_{xy} = 0.12$) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 ความรู้ความเข้าใจกับปัญหาในการปฏิบัติ ไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r_{xy} = -0.03$)

6.3 ผลการปฏิบัติกับปัญหาในการปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กันในทางลบ ($r_{xy} = -0.26$) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร (2535) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษา

พฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาดีเด่น กลุ่มตัวอย่างจำนวน 224 คน โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอน และที่ปฏิบัติได้จริง ในกระบวนการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาดีเด่นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. พฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาดีเด่น อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบสำคัญ 9 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้ (1) สถิติเบื้องต้น เกี่ยวกับการวัด และประเมินผลการเรียนการสอน (2) การติดตามและซ่อมเสริม (3) การแจ้งจุดประสงค์ กิจกรรมและวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน (4) เกณฑ์และการสรุปผลการเรียน (5) การบูรณาการวิธีการวัดผล (6) ตารางวิเคราะห์หลักสูตร (7) การเปรียบเทียบผลการเรียน (8) การ

ปรับปรุงข้อสอบ (9) วิธีการ และเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน โดยองค์ประกอบเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมทั้งหมดได้ ร้อยละ 52.00

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ครูนิยมใช้แบบทดสอบ ทั้งที่เป็นการประเมินผลการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การประเมินผล ปลายภาคเรียน และการประเมินผลปลายปี แต่การใช้ยังขาดระบบและวิธีการ ในการดำเนินการสอบที่ดี ครูส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบ การประเมินผลการเรียน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การเรียนค่อนข้างน้อย และมีปัญหาด้านการวางแผนในการสร้างแบบทดสอบ และด้านการบริหารการสอบ รวมทั้งการสร้างแบบทดสอบของครูยังไม่เป็นไปตามหลักการของการสร้างแบบทดสอบที่ดี